

माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ खाली
प्राप्त अर्जावर वेळेत कार्यवाही करणे

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग,
शासन परिपत्रक क्र.मा.अ.अ-२००९/प्र.क्र.७३ /समन्वय कक्ष,
मंत्रालय, मुंबई -३२.
दिनांक- १० ऑगस्ट, २००९.

परिपत्रक

प्रत्येक सार्वजनिक प्राधिकरणाच्या कामकाजामध्ये अधिकाधिक पारदर्शकता आणि उत्तरदायित्व निर्माण करण्याच्या दृष्टीने आणि नागरिकांना माहिती मिळण्याच्या अधिकाराचा व्यवहार्य पद्धती आखून देण्यासाठी माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ हा कायदा पार्गत करण्यात आलेला आहे. लोकशाहीमध्ये माहितगार नागरिक समूह निर्माण करणे, व्यवहारात पारदर्शकता आणणे, शासन यंत्रणेचे प्रजेला जाब देण्यासाठी उत्तरदायित्व ठरविणे ही या कायद्याची काही उद्दिष्टे आहेत. या कायद्याची उपयुक्तता आणखीन जास्त चांगल्या रितीनं सिध्द क्वावी म्हणून जन माहिती अधिकारी व अपिलीय अधिकारी यांनी आपली जबाबदारी काटेकोरपणे पार पाडल्यास जनतेला मोठा दिलासा मिळून त्यांचे प्रेशन सोडविण्यास मदत हाव शकते.

२. त्यासाठी खालीलप्रमाणे सूचना पुढा देण्यात येत आहेत:-

- १) जन माहिती अधिकार्यांनी त्यांच्याकडे माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत प्राप्त झालेले अर्ज काळजीपूर्वक वाचून व त्याचा मतीतार्थ जाणून अर्जदारास माहिती देण्याचा प्रयत्न करावा. ज्या ठिकाणी एखाद्या मुद्द्याचे स्पष्टीकरण आवश्यक वाटते. त्यावेळेला अर्जदारास दूरध्वनीद्वारे किंवा पत्राने संपर्क साधून बोलविण्यात यावे व मुद्दा स्पष्ट करून घेण्यांत यावा. ही कार्यवाही शक्यतो अर्ज मिळाल्यापासून पहिल्या ५ दिवसांतच करणे आवश्यक आहे. अर्ज किंवा त्याचा काही भाग हा दुसऱ्या जनप्राधिकरणाशी संबंधित असल्यास तो अर्ज किंवा त्याचा भाग हा ५ दिवसांच्या आंत संबंधित जन माहिती अधिकार्यांकडे माहिती देण्यासाठी पाठविण्यात यावा व तसे अर्जदारासही तात्काळ कळविण्यात यावे.
- २) एखादी माहिती जनमाहिती अधिकार्यांकडे उपलब्ध नसल्यास कोणत्या मुहयांचा माहिती उपलब्ध नाही हे स्पष्टपणे अर्जदारास कळविण्यात यावे. अर्जदारास ही असणारी माहिती ही फार विस्तृत स्वरूपाची असल्यास तर अर्जदारास निश्चितपणे चर्चेला बोलाविण्यात यावे. चर्चेतून वा आपसातील सहमतीने व अर्जदारास संपूर्ण नस्तीची / कागदपत्रांची तपासणा करून घेवून त्यांना त्यांच्या मुद्द्यांशी संबंधित आवश्यक ती माहिती देण्याचा प्रयत्न करण्यात यावा.

३) माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ खाली माहिती मिळविण्यासाठी केलेल्या अर्जातील एखादी विनंती ही माहिती किंवा अभिलेख या सदरात येत नाही असे जनमाहिती अधिकान्यास वाटत असल्यास त्यासंबंधीचे विस्तृत कारण जन माहिती अधिकारी यांनी द्यावे. ज्यावेळेला माहिती नाकारायची असेल त्यावेळी अधिनियमाच्या कलम ८ व ९ च्या कोणत्या पोट कलमानुसार माहिती नाकारली जात आहे हे स्पष्टपणे नमूद करावे.

४) जन माहिती अधिकान्यांनी अर्जदारास माहिती देत असतांना पत्रात स्पष्टपणे आपले नांव व पदनाम, कार्यालयीन दूरध्वनी क्रमांक, फॅक्स क्रमांक इत्यादी माहिती द्यावी. त्याचप्रमाणे प्रथम अपिलीय अधिकारी यांचे नांव, पदनाम व संपूर्ण कार्यालयीन पत्ता नमूद करावा व किती दिवसाच्या आंत अपील दाखल करायचे याचाही उल्लेख त्यात असावा.

५) प्रथम अपिलातील अपिलार्थीस सुनावणी देणे हे आवश्यक आहे. अपीलार्थीचे सर्वच मुद्दे मान्य करण्यात येत असतील तर अपीलार्थीस सुनावणीस बोलाविण्यात आले नाही तरी चालेल. अन्यथा, अपीलार्थीस सुनावणीसाठी बोलाविणे आवश्यक आहे याची सर्व अपिलीय अधिकान्यांनी जाणीव ठेवावी. प्रथम अपीलाच्या आदेशामध्ये द्वितीय अपिलीय अधिकारी यांचे नांव व त्यांचा पत्ता निश्चितपणे नमूद करण्यात यावा व किती दिवसात अपील दाखल करावे याचाही उल्लेख सदर आदेशात करण्यात यावा.

६) ज्या ठिकाणी प्रथम अपिलीय अधिकान्यांना जन माहिती अधिकारी यांनी आपले कर्तव्य बजावण्यात कसून केलेली आहे, असे वाटत असल्यास त्याबाबत अपीलार्थीचा मूळ अर्ज, अपीलार्थीचे अपील, जन माहिती अधिकारी यांनी दिलेले निवेदन व अपिलीय अधिकारी यांचे म्हणणे व शिफारस व त्यांचा निर्णय या सर्व गोष्टी आयोगास पाठविणे आवश्यक आहे.

७) प्रथम अपीलाच्या सुनावणीच्या वेळेला जन माहिती अधिकारी यांनी अर्जदारास माहिती न दिल्याबद्दलचे त्यांचे म्हणणे विस्तृतपणे द्यावे. जनमाहिती अधिकारी यांचे यासंदर्भातील जे म्हणणे असेल ते त्याचे अध्ययन करण्यास अपिलार्थीस पूरेपूर संधी मिळणे शक्य होण्यासाठी व परिणामी अपीलार्थीस आपले मुद्दे व्यवस्थितपणे मांडता येणे शक्य होण्याच्या दृष्टीने अपीलार्थीस शक्यतो ३ दिवस अगोदर देण्याचा प्रयत्न करावा. ते शक्यच झाले नाही वा अर्जदारास ते मिळाले नाही असे त्यांचे म्हणणे असेल तर अपीलाच्या सुनावणीच्या वेळेला ते निश्चितपणे देण्यात यावे.

८) जन माहिती अधिकान्याने माहिती देण्यात कसूर केलेली आहे असे अपीलीय अधिकान्याच्या निर्दर्शनास आल्यास त्याची नोंद त्यांनी आपल्या आदेशात करावी. तसेच या आदेशाची प्रत त्यांनी जन माहिती अधिकारी यांच्याविरुद्ध करावयाच्या कारवाईच्या शिफारशीसह आयोगाकडे पाठवावी. त्यामुळे प्रत्येक जन माहिती अधिकान्याच्या कामगिरीचे प्रत्येक अर्जागणीक मुल्यमापन होवून कायद्याची एकूणच परिणामकारकता वाढीस लागेल. जन माहिती अधिकान्याविरुद्ध शास्तीची कारवाई झाली असेल किंवा त्यांच्या विरुद्ध विभागीय चौकशीत काही शिक्षा ठोठावण्यात आली असेल तर त्याचीही नोंद गोपनीय अहवालात व सेवापुस्तकात घेण्यात यावी.

९) जन माहिती अधिकारी व प्रथम अपिलीय अधिकारी यांनी त्यांचे कर्तव्य बजावित असतांना त्यांना त्यांच्या विभागात ज्या अडचणी आल्या असतील त्या अडचणी दूर करण्याचा विभाग प्रमुखाने प्रयत्न करावा.

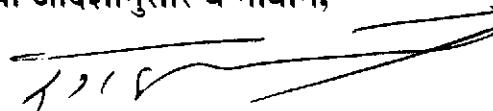
१०) सर्व जन माहिती अधिकारी व अपिलीय अधिकारी यांनी कायद्यातील सर्व तरतुदांच पालन करावयाचे आहे. माहिती देण्याच्या मुदतीबाबतीत व माहितीच्या गुणवत्तेबाबत यांना आयोगाकडून अतिशय कठोर धोरण स्विकारण्यात येणार आहे.

३. वरील बाबी आपल्या अधिपत्याखालील व आपल्या कार्यालयाच्या अधिपत्याखालील सर्व माहिती अधिकारी/अपिलीय अधिकारी यांच्या निर्दर्शनास आणून दयाव्यात व त्याप्रमाणे कार्यवाही करण्याबाबत सूचना दयाव्यात व तसे केल्याचे शासनास कळवावे.

४. या संदर्भात माहिती आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी शासनास पाठीविलेल्या दिनांक २४.२.२००९ च्या पत्राची प्रत माहिती व उचित कार्यवाहीसाठी सोबत जोडली आहे.

हे परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.govt.in या वेबसाईटवर संगणक सांकेतांक क्रमांक २००९०८११ १४७५४८२००९ वर प्रासिद्ध करण्यात आले आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(र. ग. सिप्पी)
शासनाचे उप सचिव

सहपत्र:-मा.महिती आयुक्तांच्या

दि.२४.२.२००९ च्या पत्राची प्रत.

प्रत:-

- १) विभागीय आयुक्त कोकण विभाग/नाशिक विभाग/पुणे विभाग/औरंगाबाद विभाग/नागपूर विभाग/अमरावती विभाग.
- २) विभागीय आयुक्त कोकण विभाग/नाशिक विभाग/पुणे विभाग/औरंगाबाद विभाग/नागपूर विभाग/अमरावती विभाग यांच्या कार्यालयातील उपायुक्त (आस्थापना/विकास)
- ३) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
- ४) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
- ५) सर्व सह सचिव/उप सचिव, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ६) सर्व अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ७) अवर सचिव, जल-२३ कार्यासन, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ८) मा. प्रधान सचिव (जलसंधारण) ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२-यांचे स्वीय सहायक.
- ९) मा.सचिव (ग्राम विकास व पंचयत राज) ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय मुंबई-३२ यांचे स्वीय सहायक.

३।८

डॉ. सुरेश वि. जोशी
मुख्य माहिती आयुक्त

दिनांक २४ फेब्रुवारी, २००९

प्रति,

श्री. जॉनी जोसेफ
मुख्य सचिव,
महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई ३२

महोदय,

आपणाला माहितीच आहे की, प्रत्येक सार्वजनिक प्राधिकरणाच्या कामकाजामध्ये अधिकाधिक पारदर्शकता आणि उत्तरदायित्व निर्माण करण्याच्या दृष्टीने आणि नागरिकांना माहिती मिळण्याच्या अधिकाराची व्यवहार्य पद्धती आखून देण्यासाठी माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ हा कायदा पारित करण्यात आलेला आहे. लोकसभामध्ये माहितगार नागरिक समूह निर्माण करणे, व्यवहारात पारदर्शकता आणणे, शासन यंत्रणेचे प्रजेला जाब देण्यासाठी उत्तरदायित्व ठरविणे ही या कायद्याची काही उद्दिष्टे आहेत.

महाराष्ट्राला चळवळीची परंपरा आहे, व माहितीचा अधिकार अधिनियम अस्तित्वात याचा व त्याची चांगल्या रितीने अंमलबजावणी व्हावी यासाठी मा.अण्णा हजारे यांनी केलेले प्रयत्नाहै सर्वश्रुतच आहेत.

माहितीचा अधिकार अधिनियमाखाली गेल्या सव्वा तीन वर्षांत महाराष्ट्र राज्यामध्ये अंदाजे आठ लाखाच्या वर अर्ज आलेले आहेत ही एकच गोष्ट हा कायदा जनतेला किंती उम्मुक्त वाटतो हे सिद्ध करून देण्यासाठी समर्थ आहे.

००३००

१३ वा मजला, नवीन प्रशासन भवन, मंत्रालयासमोर, मादाम कामा रोड, मुंबई ४०० ०३२.

दूरध्वनी : ०२२-२२८५ ६० ७८ फैक्स : ०२२-२२०४ ९३ ९०

e-mail : sureshjoshi_cic@hotmail.comwebsite : www.sic.maharashtra.gov.in

या कायद्याची उपयुक्तता आणखीन जास्त चांगल्या रितीने सिध्द व्हावी म्हणून जन माहिती अधिकारी व अपिलीय अधिकारी यांनी आपली जबाबदारी काटेकोरपणे जर पार पाडली तर जनतेला मोठाच दिलासा मिळून त्यांचे प्रश्न सोडविण्यास मदत होवू शकते.

अधिनियमाच्या कलम ७ (१) अन्वये जन माहिती अधिका-याला अर्ज मिळाल्यानंतर शक्य तितक्या शिघ्रतेने आणि कोणत्याही परिस्थितीत ३० दिवसांच्या आत फीचे प्रदान केल्यानंतर(दारिद्र्यरेषेखालील व्यक्तींना फी नाही.) माहिती द्यायला पाहिजे. तसेच एखादया व्यक्तीच्या जिवीत वा स्वातंत्र्य या संबंधातील माहिती मागण्यात आली असेल तर ती विनंतीचा अर्ज मिळाल्यापासून ४८ तासात द्यावी लागते.

जर त्रयस्थ पक्षाची माहिती असेल तर त्या व्यक्तीशी संपर्क साधून तिचे म्हणणे जाणून घेण्यासाठी अतिरिक्त १०दिवसांचे प्रावधान केलेले असते. म्हणजेच अशा परिस्थितीत माहिती अर्ज मिळाल्यापासून ४० दिवसांच्या आंत माहिती देणे हे आवश्यक आहे. ज्या वेळेला अपीलार्थीस माहिती देण्यासाठी फीची मागणी करण्यात येते त्यावेळेस फी कशाच्या आधारे आकारण्यात आली याचे स्पष्ट विवेचन असावयास पाहिजे. म्हणजेच प्रती पृष्ठाचा दर, पृष्ठांची संख्या व अर्जदारास मागितलेली फी व पोस्टेजची रक्कम याचा स्पष्ट उल्लेख अर्जदाराला लिहिलेल्या पत्रात असायला पाहिजे. तसेच अर्जदार स्वतः कार्यालयातून माहिती घेवून जावू इच्छित असेल तर त्याला तशी मुभा आहे व पोष्टाने त्याला माहिती मिळावी अशी इच्छा असेल तर पोष्टाचे चार्जेस आकारून त्याला पोष्टाने माहिती पाठवायला पाहिजे. ३० दिवसांचा कालावधी विचारात घेत असतांना अर्जदारास फी संबंधी पाठविलेल्या पत्राची तारीख व अर्जदाराने प्रत्यक्ष फी प्रदान केल्याची तारीख यामधील अवधि हा ३० दिवसांची परिगणना करताना वगळण्यात येतो.

जन माहिती अधिका-याने कोणत्याही वाजवी कारणाशिवाय माहिती मिळण्याबाबतचा अर्ज स्वीकारण्यास नकार दिला किंवा वेळेत माहिती सादर केली नाही किंवा माहितीची विनंती दुष्ट हेतूने नाकारली किंवा जाणून-बुजून चुकीची, अपूर्ण आणि दिशाभूल करणारी माहिती दिली किंवा मागितलेली माहिती नष्ट केली किंवा माहिती सादर करण्यास अडथळा आणला असे जर

आयोगाकडे जन माहिती अधिकारी यांचेविस्त्र कारवाईच्या कारवाईच्या शिफारशीसह पाठवावी.

जेणेकरुन प्रत्येक जन माहिती अधिका-याच्या कामगिरीचे प्रत्येक अर्जागणीक मुल्यमापन होवून कायद्याची एकूणच परिणामकारकता वाढीस लागेल. जर जन माहिती अधिका-याविरुद्ध शास्तीची कारवाई झाली असेल किंवा त्याच्या विरुद्ध विभागीय चौकशीत काही शिक्षा ठोठावण्यात आली असेल तर त्याचीहि नोंद गोपनीय अहवालात व सेवापुस्तकात घेण्यात यावी.

प्रथम अपीलाच्या सुनावणीच्या वेळेला जन माहिती अधिकारी यांनी अर्जदारास माहिती न दिल्याबद्दलचे त्यांचे म्हणणे विस्तृतपणे द्यावे. जन माहिती अधिकारी यांचे यासंदर्भातील जे म्हणणे असेल ते अपीलार्थीस शक्यतो ३ दिवस अगोदर देण्याचा प्रयत्न करावा. जर ते शक्यच झाले नाही वा अर्जदारास ते मिळाले नाही असे त्यांचे म्हणणे असेल तर अपीलाच्या सुनावणीच्या वेळेला ते निश्चितपणे देण्यात यावे. त्याचे अध्ययन करण्यास अपीलार्थीस पुरेपूर संधी देण्यात यावी, जेणेकरुन अपीलार्थी आपले मुद्दे व्यवस्थितपणे मांडू शकेल.

ज्या ठिकाणी प्रथम अपिलीय अधिका-यांना असे दिसून येत असेल की, जन माहिती अधिकारी यांनी आपले कर्तव्य बजावण्यात कसुर केलेली आहे त्याबाबत अपीलार्थीचा मुळ अर्ज, अपीलार्थीचे अपील, जन माहिती अधिकारी यांनी दिलेले निवेदन व अपिलीय अधिकारी यांचे म्हणणे व शिफारस व त्यांचा निर्णय या सर्व गोष्टी आयोगास पाठवाव्यात.

जन माहिती अधिकारी व प्रथम अपिलीय अधिकारी यांनी त्यांचे कर्तव्य बजावित असतांना त्यांना त्यांच्या विभागात ज्या अडचणी आल्या असतील त्या अडचणी दुर करण्याचा विभागप्रमुखाने प्रयत्न करावा.

कांही वेळेला अर्जदारास नेमकी कोणती माहिती पाहिजे हे कळणे अवघड होवून बसते. जन माहिती अधिका-यांनी अर्ज काळजीपूर्वक वाचून व त्याचा मतीतार्थ जाणून अर्जदारास माहिती देण्याचा प्रयत्न करावा. मात्र ज्याठिकाणी एखदया मुद्द्याचे स्पष्टीकरण आवश्यक वाटते त्यावेळेला अर्जदारास दुरध्वनीद्वारे किंवा पत्राने संपर्क साधून चर्चेला बोलाविण्यास हरकत नाही व मुद्दा स्पष्ट करून घेण्यांत यावा. ही कारवाई शक्यतो अर्ज मिळाल्यापासून पहिल्या ५ दिवसांतच

— ६ —
 आयोगास दिसून आले तर अर्ज स्वीकारीपर्यंत किंवा माहिती देईपर्यंत प्रत्येक दिवसाला रु. २५०/- प्रमाणे शास्ती लावण्याचे अधिकार कायद्यान्वये आयोगाला प्राप्त झालेले आहेत. अशा शास्तीची एकूण रक्कम ही रु.२५,०००/- पर्यंत असू शकते. हे करण्यापूर्वी अर्धातच जन माहिती अधिका-याला त्यांचे म्हणणे मांडण्याची संधी देण्यात येत असते. मात्र त्याने केलेली कृति ही वाजवी आहे हे शाब्दीत करण्याची जबाबदारी ही जन माहिती अधिका-यावरच असते. जर अशा प्रकारची चुक ही जन माहिती अधिका-याकडून मुद्दामहून आणि सातत्याने घडत असेल तर जन माहिती अधिका-या विरुद्ध सेवा नियमान्वये शिस्तभंगाच्या कारवाईची आयोग शिफारस करू शकते.

हे सर्व विस्ताराने लिहिण्याचे कारण असे की, यापुढे जन माहिती अधिका-याने वेळेच्या बाबतीत अत्यंत काटेकोरपणे माहिती देणे हे अत्यावश्यक समजले जाणार आहे. तसेच माहिती देण्यामध्ये जन माहिती अधिका-याव्यतिरिक्त ज्याचा, ज्याचा सहभाग आवश्यक होतो, त्या सर्वांवर या कायद्यान्वये कारवाई होवू शकते, हे हि स्पष्ट करणे हे आहे.

जन माहिती अधिका-याच्या निर्णयाविरुद्धचे अपील हे प्रथम अपिलीय अधिकारी यांचेकडे ३० दिवसांचे आत करायचे असते व त्यावर ३० दिवसांच्या आत प्रथम अपिलीय अधिका-यांनी आपला निर्णय द्यायचा असतो. प्रथम अपिलीय अधिका-यांनी एक तर निर्णयच दिला नाही, वा तो दिला असेल तर विलंबाने दिलेला आहे अशा बाबी मी यापूर्वीही आपल्या निर्दर्शनास आणलेल्या आहेत व प्रथम अपिलीय अधिका-यांना याबाबतीत मुदतीचे पालन करण्याच्या सक्त सूचना देण्याचे निर्देशही याआधी दिलेले आहेत. प्रथम अपिलीय अधिकारी हा त्या विभागातील चांगल्या वरिष्ठतेचा व सामाजिक बांधीलकी जपणारा असेल तर ते कायद्याच्या यशस्वितेच्या दृष्टीने आवश्यक ठरते. अपिलीय अधिकारी यांनी अपील आदेश हे बेळेत पारित करावेत हे येथे पुन्हा एकदा प्रकर्षाने नमूद करण्यात येते. तसेच त्यांनी आदेश पारित करीत असतांना त्यांच्या निर्दर्शनास जेथे जेथे जेथे जन माहिती अधिकारी यांनी माहिती देण्यात कसूर केलेला आहे किंवा हलगर्जीपणा केलेला आहे त्याची नोंद त्यांनी त्यांच्या आदेशातच करावी व त्या आदेशाची प्रत ही

करावी. जर अर्ज किंवा त्याचा काही भाग हा दुस-या जनप्राधिकरणाशी संबंधित असेल तर तो अर्ज किंवा त्याचा भाग हा ५ दिवसांच्या आंत संबंधित जन माहिती अधिका-याकडे माहिती देण्यासाठी पाठवावे व तसे अर्जदारासही तात्काळ कळवावे.

जर एखादी माहिती उपलब्धच नसेल तर कोणत्या मुद्याची माहिती उपलब्ध नाही हे स्पष्टपणे अर्जदारास कळवावे. जर अर्जदारास हवी असणारी माहिती ही फार विस्तृत स्वरूपाची असेल तर अर्जदारास निश्चितपणे चर्चेला बोलवावे व चर्चेतुन वा आपसातील सहमतीने व अर्जदारास संपूर्ण नस्तीची तपासणी करून देवून त्यांना त्यांच्या मुद्याशी संबंधित आवश्यक ती माहिती देण्याचा प्रयत्न करण्यात यावे.

जर एखादी विनंती ही माहिती किंवा अभिलेख या सदरात येत नाही असे म्हणणे असेल तर त्यासंबंधीचे विस्तृत कारण जन माहिती अधिकारी यांनी द्यावे. ज्यावेळेला माहिती नाकारायची असेल त्यावेळेला अधिनियमाच्या कलम ८ व ९ च्या कोणत्या पोटकलमानुसार माहिती नाकारली जात आहे हे स्पष्टपणे नमूद करावे.

जन माहिती अधिका-यानी माहिती देत असतांना स्पष्टपणे आपले नाव व पदनाम, कार्यालयीन दूरध्वनी क्रमांक, फॅक्स क्रमांक इत्यादी माहिती द्यावी. त्याचप्रमाणे प्रथम अपिलीय अधिकारी यांचे नांव, पदनाम व संपूर्ण कार्यालयीन पत्ता नमूद करावा व किती दिवसाच्या आत अपील दाखल करायचे याचाहि उल्लेख त्यात असावा.

प्रथम अपीलातील अपीलार्थीस सुनावणे देणे हे आवश्यक आहे. जर अपीलार्थीचे सर्वच मुद्दे मान्य करण्यात येत असतील तर अपीलार्थीस सुनावणीस बोलाविण्यात आले नाही तरी चालेल. एरवी अपीलार्थीस सुनावणीसाठी बोलाविणे हे आवश्यक आहे याची सर्व अपिलीय अधिका-यांना जाणीव करून द्यावी. प्रथम अपीलाच्या आदेशामध्ये द्वितीय अपिलीय प्राधिकारी यांचे नाव व त्यांचा पत्ता निश्चितपणे नमूद करण्यात यावा व किती दिवसात अपील दाखल करावे याचाहि उल्लेख त्याठिकाणी करण्यात यावा.

कायद्यातील प्रमुख तरतुदी दर्शविणारे मुख्य मुद्दे वर मांडलेले आहेत. याव्यतिरिक्त कायद्यातील इतर सर्व तरतुदीचे पालन हे सर्व जन माहिती अधिकारी व अपिलीय अधिकारी यांनी करावयाचे आहे. माहिती देण्याच्या मुदतीबाबतीत व माहितीच्या गुणवत्तेबाबत यापुढे अतिशय कठोर धोरण आयोग स्वीकारणार आहे याची जाणीव प्रकर्षाने सर्व अधिका-यांना करून देण्यात यावी.

आपण या पत्रास अनुसरू सर्व मंत्रालयीन विभागांना निर्देश द्यावेत ही विनंती.

आपला

Y. A. M. (m)
(सुरेश वि. जोशी)
मुख्य माहिती आयुक्त.

मन ३१. म. २५ | ११.३. | संग्रह.

Y. A. M. (m)